

**Utbildningsinspektion i Långängsskolan,
förskoleklass, årskurs 1–4 och Stocksundsskolan,
förskoleklass, årskurs 1–6****Innehåll**

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	5
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Långängsskolan och Stocksundsskolan den 29 och 31 maj samt den 1 juni 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Danderyds kommun samt Långängsskolan och Stocksundsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Långängsskolan och Stocksundsskolan intervjuades rektorn, elever, personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Även informella samtal med personal och elever fördes under besöket. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och i skolornas samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Långängsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	48
Grundskola	172

Stocksundsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	35
Grundskola	357

Uppgifterna ovan är skolans egna och gäller augusti 2007.

Stocksundsskolan och Långängsskolan ligger i Danderyds kommun. Verksamheten leds av en rektor och en biträdande rektor.

I Stocksundsskolan finns två förskoleklasser och grundskola årskurs 1–6: två klasser per årskurs 1–4 och fyra klasser per årskurs 5–6. I skolan finns också en kommunövergripande tal- och språkgrupp. I Långängsskolan finns två förskoleklasser och tvåparallellig grundskola årskurs 1–4.

Denna rapport omfattar inspektion av förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att Långängsskolan och Stocksundsskolan är två väl fungerande skolor som karaktäriseras av god samarbetsanda och starkt fokus på såväl måluppfyllelse som aktuella skolutvecklingsfrågor. Stor vikt läggs vid skolans utveckling i förhållande till de nationella styrdokumentet och flera goda exempel på detta lyfts fram i rapporten. Rektorsområdets skolor håller en mycket god kvalitet och endast inom några få områden visar inspektionen på behov av förbättring.

Verksamheten har en tydlig ledningsorganisation. Ledningen har en klar vision för skolan och arbetar för att undervisningen ska vara flexibel och stimulerande. Skolledningen vid skolorna är mycket väl förtrogen med verksamheten och utövar ett mycket medvetet pedagogiskt ledarskap i linje med läroplanens intentioner.

Arbetsklimatet på skolorna är lugnt och eleverna uppger sig känna trygghet och trivsel. Byggnaderna är överlag väl anpassade för skolans verksamhet och utemiljön erbjuder stora möjligheter till rörelse och aktiviteter under rasterna.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Stocksundsskolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet Lpo 94).
- Skolorna uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen bör förbättras så att de, i takt med stigande ålder, successivt utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning oavsett lärare.
- Elevernas kännedom om utbildningsmålen bör förbättras.
- Långgångsskolan bör se till att särskilt stöd i första hand ges inom den klass eller grupp eleven tillhör.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas så att de tydligare beskriver vilka insatser som ska göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Kopplingen till de nationella målen bör också tydliggöras i dessa dokument.
- Skolornas kvalitetsredovisning bör förbättras.
- Långgångsskolans idrottssal är inte ändamålsenlig för de äldre eleverna och skolan bör därför hitta en fungerande lösning även för dessa elever.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Förskoleklassen ska vara ett möte mellan, och en integrering av, de olika kulturer i förskolan och skolan. Utbildningen i förskoleklassen ska stimulera varje barns utveckling och lärande och ligga till grund för fortsatt skolgång. Av inspektionen framgår att förskoleverksamheten rymmer lek, skapande verksamhet samt inslag av grundläggande språkliga och matematiska begrepp. Lärarna i förskoleklassen uppger att barnens lärande och utveckling dokumenteras kontinuerligt och att det stora flertalet barn utvecklas i positiv riktning.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen stämmer överens med läroplanens mål och riktlinjer samt ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling.

Vid Stocksundsskolan och Långgångsskolan ingår förskoleklassen i skolans lokala kursplaner för flertalet ämnen. Enligt läroplanen är förskoleklassen en del av skolväsendet och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Varken läroplanens mål att uppnå eller kursplanerna för grundskolans ämnen gäller emellertid för förskoleklassen. Förskoleklassen har en speciell ställning mellan förskolan och grundskolan och ska vara en integrering av de olika kulturer. Det är viktigt att förskolans pedagogik med lek, omsorg, skapande och barnets eget utforskande får genomslag i verksamheten och att året i förskoleklassen skiljer sig från åren i grundskolan.

Inspektionen visar att de kunskapsresultat som finns att tillgå på skolnivå är goda. Enligt Stocksundsskolans egna uppgifter bedömdes 99 procent av eleverna uppnå målen på de nationella ämnesproven för årskurs 5 i matematik och svenska vårterminen 2007. Motsvarande siffra i engelska var 100 procent. Även år 2005 och 2006 låg samtliga ovanstående resultat över 95 procent.

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. I Stocksundsskolan finns ingen samlad bild av huruvida eleverna i årskurs 5 når dessa mål eller inte. Utöver resultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik, kan skolan inte redogöra för hur stor andel av eleverna som uppnår de nationella målen i årskurs 5 i kursplanernas ämnen. Rektorn uppskattar dock att måluppfyllelsen i samtliga ämnen är god eftersom elevernas samtliga resultat går igenom kontinuerligt. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till bland annat de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolenivå och att denna ligger till grund för analys och förbättring av verksamheten i stort. Inspektörerna bedömer därför att skolan inte gör någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen vilket måste åtgärdas.

Inte heller för eleverna i de tidigare årskurserna finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i relation till de nationella målen i kursplanerna vilket bör åtgärdas.

I inspektörernas samtal och intervjuer med eleverna framkommer att elevernas kännedom om målen varierar. I vissa ämnen känner de flesta elever till målen, i andra har få elever kännedom om dessa. Bland några elever råder det också en osäkerhet om vilka ämnen som ingår i grundskolan och vad respektive ämne innehåller. Inspektörerna bedömer att skolorna bör förbättra elevernas kännedom om utbildningsmålen.

Utveckling och lärande relaterat till övergripande kunskapsmål

I läroplanen anges ett antal övergripande kunskapsmål eller mål att sträva mot vilka ska ligga till grund för undervisningen i skolan. Skolan ska genom sitt arbete bland annat sträva mot att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, utvecklar sitt eget sätt att lära och lär sig använda sina kunskaper som redskap i sitt lärande.

Lektionsbesök och samtal som inspektörerna genomfört visar att eleverna vid de båda skolorna arbetar engagerat och aktivt och de visar tydligt att de tycker att skolarbetet är roligt. Ämnessamverkan är vanligt förekommande. Inspektörerna bedömer att skolornas resultat av de mål att sträva mot som läroplanen anger är bra.

Normer och värden

I läroplanen anges att skolan ska främja respekt och förståelse för andra människor, förmåga till inlevelse samt respekt och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv. Resultatet av ett sådant värdegrundsarbete kan bland annat vara hur eleverna förhåller sig i skolmiljön.

Skolorna uppvisar ett bra resultat i förhållande till läroplanens strävansmål avseende normer och värden. Många elever visar i samtal med inspektörerna och i sitt agerande att de har en god förmåga att förstå andra människors olikheter samt visar respekt för varandra och skolmiljön. En trevlig samtalston finns mellan elever och vuxna. Samtliga intervjuade elever upplever skolmiljön som trygg, vilket bekräftas av både föräldrar och skolornas personal. Inspektörerna bedömer att skolorna uppnår goda resultat i sitt arbete med normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar. Vid inspektionen framkommer i intervjuer och samtal med elever att deras möjligheter till inflytande i detta avseende i vissa fall är begränsat. Enstaka elever har svårt att ge konkreta exempel på tillfällen då de ges möjlighet till reellt inflytande och menar att inflytandet ibland inskränker sig till att de får välja vad de vill göra när de får tid över. Denna bild är emellertid inte entydig. Inspektörerna ser goda exempel på lärare som ger eleverna möjlighet till inflytande. En del lärare ger också under samtal med inspektörerna exempel på hur eleverna ges möjlighet att planera en del av sitt arbete och att välja redovisningsformer. Andra lärare låter eleverna komma med förslag till lektionsinnehåll och för samtal med eleverna om hur de tänker kring sitt eget lärande och olika inlärningsstilar. Inspektörerna bedömer dock, trots ovanstående goda exempel, att skolorna bör utveckla arbetssätt och arbetsformer för att öka elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande så att detta inflytande inte är avhängigt vilken lärare eleverna har.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I varje skola ska det upprättas en likabehandlingsplan i enlighet med lagen som anger ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska från och med år 2007 redovisas i kvalitetsredovisningen. Planen ska tas fram under medverkan av elever och personal. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS:2007:7).

Skolorna har en gemensam likabehandlingsplan. Planer saknar bland annat en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Eleverna har inte varit delaktiga i processen med att utarbeta planen. Vid inspektionstillfället var ansvar för upprättande av en likabehandlingsplan inte delegerat till rektorn varför bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

Skolorna samverkar med elevernas vårdnadshavare genom föräldramöten, utvecklingssamtal och skolråd. Föräldrarna är enligt samstämmiga uppgifter alltid välkomna i skolan. Lärarna håller kontakt med elevernas vårdnadshavare genom bland annat elektroniska veckobrev och de intervjuade föräldrarna anser att både personal och ledning är lätta att få tag i och att skolorna alltid hör av sig om någonting inträffar. Inspektörerna bedömer att skolorna har ett gott samarbete med elevernas vårdnadshavare.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I inspektionen framkommer att elever och föräldrar är nöjda med den undervisning som bedrivs på skolorna.

Lärarna kan i samtal med inspektörerna motivera sina pedagogiska tankar och metoder och framhåller också vikten av att alla elever ges utmaningar utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Hänsyn tas till olika kunskapsformer och inspektörernas intryck är att det pågår en levande och aktiv diskussion om lärandets olika former och utveckling av befintliga pedagogiska metoder bland verksamhetens personal. Prövande av nya metoder förekommer ofta. Vid inspektörernas besök observerades varierade arbetsformer där bland annat elevernas förmåga att arbeta problemlösande och att samarbeta aktivt tränades.

Skolorna ger alla elever i årskurs 4 undervisning i retorik som en del av svenskundervisningen. Samtliga intervjuade elever, föräldrar och lärare är mycket nöjda med denna undervisning och lärare och föräldrar menar att en tydlig utveckling kan skönjas hos flertalet elever, exempelvis genom att de förvärvat en större trygghet i att tala inför grupp. Eleverna har också enligt många, blivit säkrare på att uttrycka sig muntligt. Inspektörerna bedömer att skolorna på ett mycket bra sätt organiserar undervisningen utifrån lokala förutsättningar och elevers behov.

Individanpassning

Inspektörerna har granskat på vilket sätt lärarna utgår från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och bedömt att verksamheten i detta avseende sker i enlighet med författningarna.

Särskilt stöd

Inspektörerna har granskat verksamhetens arbete med elever i behov av särskilt stöd, huruvida dessa elever får det stöd de behöver samt hur åtgärdsprogram används i detta arbete. Under inspektionen framkommer att elever på Långängsskolan i hög grad ges särskilt stöd utanför den klass de tillhör utan att någon analys görs huruvida denna form av stöd är den optimala för respektive elev.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i ovanstående avseenden överlag sker i enlighet med författningarna men bedömer vidare att Långängsskolan bör se till att särskilt stöd i första hand, också det enligt författningarna, ges inom den klass eller grupp eleven tillhör.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Skolorna har sedan höstterminen 2006 infört elevledda utvecklingssamtal. Under tre temaveckor varje termin förbereder lärare och elever utvecklingssamtal. Eleverna ansvarar sedan för redovisningen av sin kunskapsutveckling under utvecklingssamtalet med föräldrarna. Samtliga elever, föräldrar och lärare inspektörerna talat med är mycket positiva till denna form av utvecklingssamtal. Eleverna upplever att samtalen har blivit roligare och de känner sig betydligt mer delaktiga i samtalen än tidigare. Inspektörerna vill särskilt framhålla detta arbete som mycket lovvärt.

Från och med vårterminen 2006 ska varje elev ha en individuell, framåtsyftande utvecklingsplan som ska följa eleven genom grundskolan.

Inspektörerna har tagit del av några exempel på individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer att dessa överlag bör utvecklas så att de beskriver vilka

insatser som ska göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Även kopplingen till de nationella målen bör synliggöras.

För utvärdering och uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling i svenska, engelska och matematik används bland annat läsutvecklingsschema (LUS), nationella ämnesprov i årskurs 5 samt olika diagnosmaterial. Uppföljning och utvärdering i övriga ämnen görs i samband med att individuella utvecklingsplaner upprättas. Uppföljningen på skolnivå av elevernas resultat har bedömts under avsnittet Kunskaper.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Varje skola ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kvalitetsredovisningen ska tas fram under deltagande av elever och personal. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att medverka. Stocksundsskolan och Långgångsskolan har en gemensam kvalitetsredovisning i vilken det i några fall är svårt att urskilja varje skolas verksamhet. Kvalitetsredovisningen för år 2006 innehåller förutsättningar och mål för verksamheten. Även vissa resultat finns med liksom åtgärder för utveckling. Någon koppling till föregående års kvalitetsredovisning är dock svårt att se. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolorna bör förbättra sin kvalitetsredovisning. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets ”Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning”. Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav om elevers delaktighet i framtagandet. Inte heller ges vårdnadshavare möjlighet att medverka i arbetet. Detta måste åtgärdas.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor ska enligt skollagen ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rättssäkerhet. För att utöva sitt ledarskap ska rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Ledningen för skolorna består, som tidigare nämnts, av en rektor och en biträdande rektor. Inspektionen visar att skolledningen är välorganiserad, visionär och lätt att nå. Idéer och förslag från såväl lärare som elever och föräldrar tas väl emot. Ansvarsfördelningen inom skolledningen uppfattas som tydlig. Rektorn är mycket väl förtrogen med skolornas dagliga verksamhet och leder den pedagogiska och administrativa utvecklingen. Rektorn utövar ett aktivt och synligt ledarskap och är väl känd bland elever, lärare och föräldrar. Flera av de positiva bedömningarna i rapporten beror, enligt inspektörerna, till stor del på det utvecklingsarbete som ledningen drivit. Inspektörerna bedömer att skolledningen vid skolorna är mycket väl förtrogen med verksamheten och utövar ett mycket medvetet pedagogiskt ledarskap i linje med läroplanens intentioner.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Inspektörerna har granskat omfattningen av verksamheten i förskoleklassen, information om valmöjligheter, tillgång till modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, tillgång till undervisning i moderna språk, elevens val samt huruvida undervisningen är kostnadsfri för eleverna.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i dessa avseenden sker i enlighet med författningarnas krav.

Personal

Enligt skollagen ska skolans lärare ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Rektorn uppger att nästan samtliga lärare vid skolan har pedagogisk högskoleutbildning för de åldersgrupper och ämnen som de huvudsakligen undervisar i. Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvar pedagogisk insikt och deltar regelbundet i fortbildning för skollära. Lärarna berättar att de genomgått olika kompetensutvecklingsinsatser under de senaste åren. Några av dessa har varit gemensamma för alla lärare medan andra har varit individinriktade.

Inspektörerna bedömer att personalen vid skolorna generellt har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver och att de får kompetensutveckling utifrån skolans behov.

Materiella resurser

Inspektörerna har granskat tillgång till läromedel, användning av datorer, lokaler och skolbibliotek. Inspektörerna bedömer att skolornas resurser överlag ger förutsättningar för en ändamålsenlig undervisning. Långängsskolans idrottssal är dock inte ändamålsenlig för de äldre eleverna och skolan bör därför hitta en fungerande lösning även för dessa elever.

Datum	Ort
2007-12-17	Stockholm

Lotta Hedén

Lee Gleichmann